

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24Co/78/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313203952
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8313203952.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., so sídlom Příkop 843/4, Zábřdovice, 602 00 Brno, Česká republika, IČO: 264 29 705, proti žalovanej Y. V., W.. XX.XX.XXXX, M. F. T. XXXX/XX, XXX XX Q., o zaplatenie 192,- Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č.k. 5C/119/2013-109 zo dňa 27. februára 2017, takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

II. Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: „Súd konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zastavuje.

V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietla.

Žalovanej náhradu trov konania nepriznáva. Združeniu spotrebiteľov Slovenska, o.z., so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, IČO: 42 309 166 priznáva vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania v celom rozsahu.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1, 2, 3, 4 písm. a), b), j), k), m), 5, § 54 ods. 1 a 2, § 39, § 3 ods. 1, § 494 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 265 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, článok 2 písm. a), článok 3 ods. 1 a 2 Smernice 93/13/EHS, § 212, § 216, § 255 ods. 1, § 256 ods. 1, § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. civilný sporový poriadok.

3. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa návrhom (Návrh na uplatnenie pohľadávky, článok 4, ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ číslo 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) domáhal zaplatenia sumy 192,- Eur s príslušenstvom z titulu zmenky vystavenej žalovanou. Vzniknutý právny vzťah vyhodnotil súd prvej inštancie ako vzťah spotrebiteľský a na tento vzťah boli aplikované ustanovenia spotrebiteľského práva. Súd okrem iného považoval dohodu o vypíňacom práve zmenky v príslušnom článku všeobecných podmienok spotrebiteľskej úverovej zmluvy za neprijateľnú zmluvnú podmienku a takéto dojednanie ako aj samotnú zmenku za absolútne neplatné. Preto súd žalobu žalobcu zamietol. Žalobca zbral žalobu v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne späť podaním zo dňa 21.12.2015, doručeným súdu dňa

22.12.2015, preto súd konanie v tejto časti zastavil. Podmienky na vstup vedľajšieho účastníka do konania v čase jeho vstupu považoval za splnené, preto pripustil vstup združenia do konania. Vzhľadom na úspech žalovaného v spore priznal združeniu náhradu trov konania.

4. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to voči výroku o zamietnutí návrhu a voči výroku o nepriznaní trov konania. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). Namietal, že podľa Občianskeho súdneho poriadku je dokazovanie ovládané prejednacou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdných účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Ďalej namietal, že možnosť súdu v konaní vykonať aj dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhli je možné využiť len výnimočne. Predpokladom vydania rozsudku bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Namietal, že súd prvej inštancie dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Uviedol, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 18,26,- Eur bez DPH za podané odvolanie a 8,84,- Eur bez DPH za režijný paušál, a to všetko navyšené o DPH.

5. Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 C.s.p., preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od právneho názoru, ktorý by mal byť žalobcovi známy z rozsudkov odvolacieho súdu (napr. sp. zn. 6Co/61/2015, 6Co/291/2015, 6Co/236/2015, 6Co/144/2015, 6Co/125/2015, 20Co/152/2015, 20Co/16/2014, 20Co/171/2015 a iné).

8. Súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a len pre zdôraznenie správnosti dopĺňa.

9. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offio súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa nariadenia č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie č. 861/2007“), v ktorých je spotrebiteľ žalovaným.

10. V zmluve o úvere okrem údajov potrebných na identifikáciu žalovanej (meno a priezvisko, bydlisko, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu), iné údaje uvedené nie sú. Z iných konaní je známe, že právny predchodca žalobcu subjekty podnikajúce, resp. vykonávajúce činnosť na základe iného ako živnostenského oprávnenia špecifikuje v zmluvách o úvere aj ich obchodným menom a prideleným identifikačným číslom. Takéto údaje v predmetnej zmluve uvedené nie sú. Právny predchodca žalobcu mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo preukázané, aby úver poskytol žalovanej za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Za takejto situácie záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní.

11. Ustanovenie § 17 zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len „Zákon zmenkový a šekový“) odkazuje na okolnosti „nadobúdania zmenky“ na strane indosatára. Indosatárovi možno robiť

námietky, ak pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka, teda ak pri nadobúdaní zmenky nekonal dobromyseľne (uznesenie NS SR 3Obo/3/2007). Dobromyseľnosť indosatára CD Consulting je vylúčená z dôvodu, že každá zmenka obsahuje číslo, ktoré je číslom príslušnej úverovej zmluvy (to možno zistiť porovnaním so spisom). Pri nadobúdaní takého veľkého a masového množstva zmienok, ktoré sú označené rôznymi číslami a ku ktorému indosant (POHOTOVOSTĚ, s.r.o.) musel poskytnúť určité údaje o platení, možno vychádzať z toho, že indosatár vedel, že určité kauzálne vzťahy existujú, ale spoliehal sa na to, že nebudú mať na jeho zmenkové práva vplyv. Vzhľadom na to možno tvrdiť, že pri nadobúdaní zmenky konal na škodu dlžníka.

12. Ak má byť zabezpečené naplnenie cieľa sledovaného právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa, je nutné umožniť súdu skúmať charakter právneho vzťahu, na základe ktorého došlo k vystaveniu zmenky a v prípade zistenia, že ide o vzťah spotrebiteľský, podrobiť skúmaniu zmluvné podmienky z hľadiska ich neprijateľnosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovené v stanovisku č. 93/2015 zo dňa 20.10.2015, v zmysle ktorého, ak by pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 Zákona zmenkového a šekového by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám pri prieskume ex offa, keďže na absolútnu neplatnosť úkonu súd musí prihliadať ex lege. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúcu právnu normu účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

13. V slovenskom právnom poriadku navyše platí ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na námietky spotrebiteľa. Opäť teleologickým výkladom uvedeného ustanovenia možno dospieť k záveru, že z neho vyplýva aj právo skúmať, či vôbec ide o nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, inak by toto ustanovenie nemalo zmysel. Z tejto povinnosti nie je vyňaté ani konanie podľa Nariadenia č. 861/2007, ktoré v čl. 19 odkazuje na národné procesné právo a hmotné právo neupravuje vôbec.

14. Navyše Súdny dvor EÚ vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (počnúc C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

15. Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky upravenú príslušným článkom všeobecných podmienok, táto ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z všeobecných obchodných podmienok o vyplňovacom práve zmenky žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovanú nevyplývajú. Žalobca a ani jeho právny predchodca sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôžu zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedľuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovanej. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.

16. Žalobca je po spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. nástupcom práv zo zmenky. Na žalobcu dopadajú všetky dôsledky nečestného konania vrátane toho, že musí počítať s odmietnutím súdnej ochrany.

Súdna ochrana sa principiálne neposkytuje osobe konajúcej so zlým úmyslom. Súd chráni vzťahy založené na dobromyseľnosti a čestnosti. Dobromyseľnosť je vylúčená pri návrhoch, v ktorých osoba musela pri elementárnej opatrnosti zistiť, že sú založené na nečestnosti.

17. Kódex o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa) zakotvil definíciu konania v rozpore s dobrými mravmi (§ 4 ods. 8). Konanie v rozpore s čestnou obchodnou praxou je teda nielen konaním proti dobrým mravom, ale explicitne aj konaním proti zákonu.

18. Žalobca pri tisícich postúpení si musel byť dobre vedomý, že ide v skutočnosti o zmenkových dlžníkoch ako spotrebiteľoch, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na úverové zmluvy, osobné prepojenie cez rovnakého pôvodného právneho zástupcu (Fridrich Paľko, s.r.o.) a žalobcovi postačovalo vynaložiť minimálne úsilie, aby zistil spotrebiteľskú povahu úverovej zmluvy a jej zabezpečenie zmenkou.

19. Na základe uvedených skutočností odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 C.s.p..

20. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1, § 262, ods. 1 C.s.p. tak, že vyslovil, že žalobca má nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, pretože bola v odvolacom konaní plne úspešná.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).